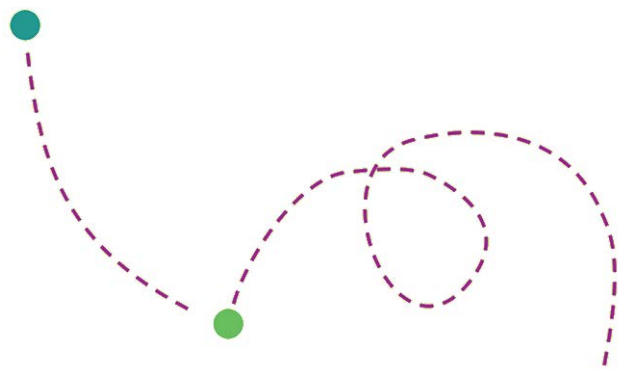
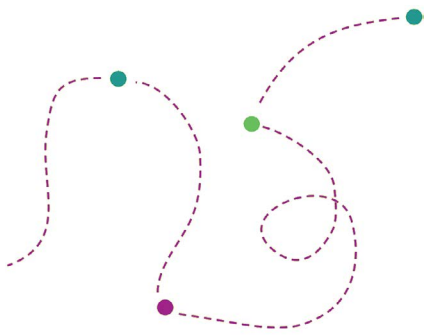

Engagemang för alla

- en praktisk verktygslåda

INNEHÅLL

INLEDNING	2
ENGAGEMANGSGUIDNING	3
Vad innebär engagemangsguidning	4
Förberedelse	5
Samla erfarenheter och bygga kunskap	6
Engagemangsguidning - Hur?	6
Tips på föreningar, uppdrag och aktiviteter	9
Följa upp	10
FÖREDRAG OCH WORKSHOP	11
Modellen	12
Hur går du tillväga	13
Övningar att använda under workshop	15
STUDIECIRKEL MED TRE TRÄFFAR	19
Så går du tillväga	20
Exempel på övningar	22
ENGAGEMANGSCAFÉ	26
Så går du tillväga	27
Genomför caféet	29
FÖRENINGSMÄSSA	31
Så går du tillväga	32
FRIVILLIGFRUKOST	37
Så går du tillväga	38
Vad ska du tänka på när du genomför Frivilligfrukosten	40
BILAGA	42

Inledning

Det här är en metodskrift för dig som vill skapa vägar in i föreningslivet och öka individers möjligheter till engagemang. Du kanske arbetar på en förening, som lärare, är kurator, med vägledning på ett medborgarkontor eller något helt annat. Oavsett vad du gör kan denna skrift vara en praktisk vägledning för dig som möter många människor som vill hitta till en meningsfullt aktivitet, en aktiv fritid, delaktighet och engagemang.

Skriften är framtagen av Frivilligcentra Malmö. Frivilligcentra är en verksamhet som under många år arbetat med att öka engagemang och skapa vägar till engagemang. I möten med människor upptäckte vi att många delar samma utmaning – att hitta sitt sammanhang och känna delaktighet. Vi tror att föreningslivet kan vara en bidragande faktor till hur människor hittar det! Då engagemang är något personligt valde vi en bred definition av ordet som inbegriper allt ifrån mötesplatser med sammanhang, en aktiv fritid till volontäruppdrag och styrelseuppdrag. Två av våra viktigaste lärdomar har varit: ”Om du inte vet vad som finns vet du inte heller vad du vill göra” och att det ofta krävs en hel del mod för en individ att besöka en förening eller en föreningsaktivitet för första gången.

Metoderna i denna skrift kan användas separat eller del i en större helhet. På Frivilligcentra har vi trott på att arbeta holistiskt, att metoderna samspelar och stärker varandra. Vår modell har grundat sig i att arbeta med att skapa, stärka och uppmärksamma engagemang. Uppmärksamma vad som finns att göra, skapa vägarna dit och stärka föreningsarna att inkludera så många som möjligt.

Att välja metod kan vara svårt och det är viktigt att reflektera över sitt val. För att stödja dig i valet av metod har vi gjort en termometer efter varje metod utifrån skapa, stärka och uppmärksamma. En annan utgångspunkt är att reflektera kring tid, resultat och budget. Utifrån de aspekterna kan det vara enklare att skatta metoderna. Vårt råd är att välja den metod som passar ditt syfte och dina resurser bäst. Nästan alla metoder i detta material går att skala både upp och ner. Reflektera också över vilka av stegen som är viktigast utifrån din målgrupp. Om du jobbar med personer som inte vet vad de vill kan det exempelvis vara bäst att satsa på personlig guidning. Är utmaningen att hitta en passande förening kan en föreningsmessa vara bra för att mingla med många olika aktörer.

Metodskriften har tillkommit med stöd ifrån Region Skåne och Malmö stad inom ramen för projektet Engagemang – hälsa för alla. Metoderna har testats och utvecklats inom ramen för Frivilligcentras verksamhet under flera år. Vi har hämtat inspiration från runt omkring oss, både i Danmark och Sverige.

Metoder är till för att delas och vi hoppas att du kan hitta inspiration i denna skrift för att arbeta vidare med att skapa, stärka och uppmärksamma engagemang.

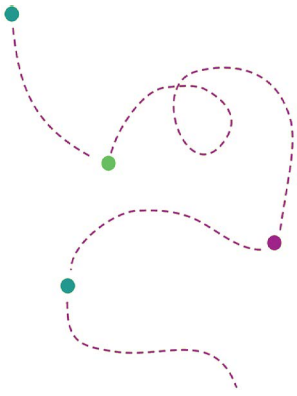
Med Vänliga Hälsningar

Frivilligcentra Malmö
Malmö 2014-04-30

Fakta om Frivilligcentra och kontaktuppgifter

Frivilligcentra Malmö startades under hösten 2009 med syfte att möjliggöra medborgares engagemang på olika sätt. Frivilligcentra har sedan starten varit projektfinansierat med medel från Malmö stad, Ungdomsstyrelsen, Sparbankstiftelsen Skåne och region Skåne. Verksamheten avvecklades under vintern 2013/14 pga. resursbrist. Malmö Ideella föreningar Paraplyorganisation som varit huvudman för verksamheten kommer förvalta erfarenheter och lärdomar vidare. Kontaktuppgifter finns på www.mip.org.se.

Engagemangs- guidning

***E**ngagemangsguidning innebär att berätta att föreningslivet finns och ge tips om möjligheterna att engagera sig. Engagemangsguidning kan användas i mötet med människor som uttrycker att de vill hitta frivilliguppdrag eller söker en aktiv fritid. Vissa vet vad de vill och vill ha hjälp att hitta en viss förening eller aktivitet. Andra vet att de vill göra något men inte vad, och behöver hjälp att först formulera vad de söker.*

1. VAD INNEBÄR ENGAGEMANGSGUIDNING?

Att engagemangsguida handlar om att visa vägar till en aktiv fritid och/eller bli ideellt engagerad. Utifrån vad varje person har för intressen, drivkrafter och behov så försöker den som engagemangsguidar att hitta passande föreningar, organisationer, uppdrag eller aktiviteter.

Engagemangsguidning kan delas upp i *matchning* och *guidning*.

Matchning

görs med de personer som vet vad de vill göra men de vet inte hur de ska gå till väga eller var de kan engagera sig. De får direkta tips på aktiviteter och föreningar utifrån sitt intresse.

Guidning

bygger på att träffa en engagemangsguide för ett eller flera lite längre samtal där utgångspunkten är personers intressen och drivkrafter. Genom att använda sig av coachande frågor så tar man ta reda på vad en person söker och kan sedan ge tips på passande föreningar, uppdrag och aktiviteter.

Drop-in

har Frivilligcentra Malmö erbjudit genom *drop-in samtal* på olika publika platser, i samarbete med bibliotek och högskola, genom möjligheten att boka in guidningssamtal, intresseformulär på hemsida eller genom att ha kontakt per mail eller telefon.

Vid *drop-in* kan samtalen bli både korta, med spontana frågor eller lite längre och här kan det bli en blandning mellan matchning och guidning. Om kontakten sker genom intresseformulär och mail så är det mest passande med matchning.

Vid *matchning* tar stegen i modellen kortare tid och en person kan få konkreta tips direkt eller så snart du som engagemangsguide har hittat något. Vid *guidning* kan vara en längre process med samtal och funderingar på vad som en person söker och vad som passar.

Modellen bygger på flera steg:

- Ta reda på vad en individ vill göra
- Hitta passande förening
- Visa hur man tar kontakt med förening
- Följa upp

2. FÖRBEREDELSE

Att förbereda sig är A och O för att engagemangsguida, speciellt om man har begränsat med tid. Det är dina kunskaper och ditt engagemang som visar vägen in till föreningslivet. Gå igenom vad det är för kunskap du vill förmedla och hur du hittar ny kunskap.

Föreningslivet - vad är det?

Om du frågar en person vad den vill göra/är intresserad av så måste du även vara beredd på att personens svarar: "berätta vad det finns att göra". Återkom regelbundet till hur du vill beskriva och sammanfatta föreningslivet på ett informativt och inspirerande sätt. Tänk igenom vilken betydelse du lägger i ord som frivillig, föreningsliv, volontär eller engagemang. Kan det förklaras på olika sätt eller konkretiseras genom olika exempel. Förbered ditt svar men fortsätt fundera på hur du kan variera det utifrån person och förförståelse.

Frågor att reflektera över kan vara:

- Hur skulle du beskriva föreningslivet? Vad är föreningslivet?
- Vad finns det för olika områden att engagera sig inom?
- Vilka olika uppdrag finns?
- Vilka organisationer och föreningar finns i er omvärld/ert område/stad?
- Vad är aktuellt och händer i er stad eller ert område?
- Vad har det gett er att engagera er ideellt?
- Vilka drivkrafter har människor att engagera sig?
- Vad kan det ge människor att engagera sig i föreningslivet?

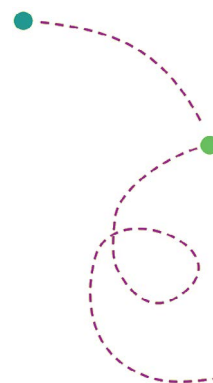
Omvärdsbevaka i vad det finns att göra inom föreningslivet

Läs lokala tidningar, stadsdelars infoblad och magasin från studieförbund och organisationer. Det finns ofta artiklar om evenemang som föreningslivet gör.

I tidningar finns även personliga porträtt av personer som är lokalt aktiva. Artiklarna kan kopieras och användas vid guidning för att visa upp engagemang.

Publika anslagstavlor. Scanna av anslagstavlor på bibliotek, mataffärer och andra träffpunkter för att hitta det som är aktuellt bland föreningar och organisationer.

Följ föreningars infokanaler. Det är oftast de små aktuella aktiviteterna i en förening som kan vara bra att tipsa om.

3. SAMLA ERFARENHETER OCH BYGGA KUNSKAP

Loggbok

Använd en loggbok i t.ex. Excel för att samla personer som kontakter er. Det gör det lätt att föra statistik. Uppgifter att fylla i kan vara datum, kontaktuppgifter, eventuell bakgrundsfakta, vad personen söker och tips de fick. En loggbok gör tipsen ni gett enkelt sökbara.

Föreningsregister

Skapa ett enkelt föreningsregister i t.ex. Excel. Här kan man fylla i föreningar ni tipsar om eller som ni möter i olika sammanhang. Det räcker att skriva in föreningens namn, webbsida, kontaktuppgifter samt inom vilket/vilka område/n föreningen har verksamhet.

Spara

intresseformulär, skriftliga anteckningar från möten eller mejl med personer som matchats eller guidats. Det är bra att gå tillbaka och se mer utförligt vad individer söker, vilka tips ni gett och förklaringar på olika ideella uppdrag och kontaktinformation till specifika personer.

Lista mötesplatser eller aktiviteter som är gratis

Det är bra att ha kunskap om olika aktiviteter att göra som är gratis då ekonomin kan vara ett hinder för en aktiv fritid. Det kan finnas föreningar som anordnar gratis idrott eller kulturevenemang. Olika bibliotek eller andra kommunala mötesplatser har också ofta verksamhet för allmänhet eller riktat till olika målgrupper.

Gör en guidebok av intressanta föreningar

En guidebok över olika föreningar ger en överblick och inspiration till vad som finns att engagera sig i. Den går att ta med vid samtal eller kan finnas som nedladdning på en hemsida. Föreningar från olika områden kan presenteras med en kort beskrivning på aktiviteter och kontaktuppgifter.

Bygg gärna upp samarbeten med föreningar

Bygg gärna upp samarbeten med föreningar som är bra på att ta emot nya intresserade. Det är inte alltid en hemsida ger helt rätt bild av vad det går att göra i en förening eller till vem en förening vänder sig till. Ring upp eller mail intressanta föreningar för att få mer information om deras verksamhet och om de kan ta emot nya som vill engagera sig. Berätta att du kommer att tipsa personer om dem och be dem gärna hålla kontakten.

4. ENGAGEMANGSGUIDNING - HUR?

Varje möte är individuellt och personer du möter befinner sig på olika platser i livet, var sensitiv för detta och ta med dig in i varje möte att ni behöver klargöra vad mötet innebär.

Hitta en gemensam bas i samtalet

Det är viktigt är att hitta en gemensam bas. Pratar ni om samma sak? Ni behöver komma fram till det innan du kommer med tips. Vad menar personen med ”Jag vill göra något”. Söker personen jobb­möjligheter, volontäruppdrag, nätverk, fritidsengagemang, nya intryck, likasinnade människor eller möjlighet att praktisera kunskaper. Hänvisa vidare om du inte kan hjälpa till.

Intresseformulär som grund för möten

Frivilligcentra har använt sig av ett intresseformulär i pappersformat eller digitalt intresseformulär att fylla i för den som vill bli engagemangsguidad. Intresseformuläret innehåller frågor om en persons intressen och tidigare erfarenhet av ideellt engagemang eller fritidsintressen. Formuläret är en bra grund inför mötet.

Vet du en persons intressen kan du förbereda tips

Om du har info om vad personen letar efter kan du förbereda dig inför samtalet genom att ta med utskrifter av olika ideella uppdrag eller broschyrer från föreningar inom de områden som personen uttryckt intresse för. Beroende på responsen kan du se vad personen verkar mest intresserad av och eventuellt leta upp fler liknande tips.

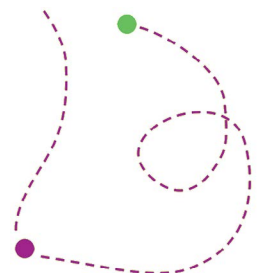
Upplägg för ett engagemangsguidningssamtal

- Presentation av dig och er verksamhet.
- Info om själva samtalet och det praktiska; tid och vad ni ska komma fram till.
- Hur hörde du talas om oss?
- Vem är du och varför tog du kontakt med oss?
- Prata lite kort om personens förväntningar och ansvar (vad är mitt ansvar och vad är ditt ansvar).
- Ge kort information om olika sätt att engagera sig och vad det finns att göra
- Använd dig av frågor för att ta reda på personens intressen och önskemål, se stycke nedan.
- Ta reda på drivkraft och intresse (läs mer i stycket coachande frågor).
- Glöm inte att ta personens kontaktuppgifter och bestämma hur ni tar kontakt igen.

Guidningsfrågor

- vad är bra att ta reda på för att kunna engagemangsguida?

- Har du några tidigare erfarenheter?
- Hur mycket vill du engagera dig?
- Återkommande eller punktarrangemang?
- Någon specifik dag och tid?
- Vill du ta kontakt med föreningen eller vill du att de ska ta kontakt med dig?

Coachande frågor

- öppna frågor för att utforska vad en person har för drivkrafter

Coachande frågor är öppna frågor (inte ja eller nej), där den som blir coachad ska hitta sina egna svar och själv komma underfund med vad det är man behöver, önskar och vill.

Exempel på frågor är:

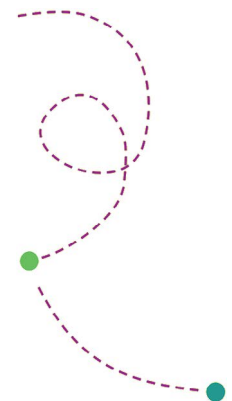
- Vad letar du efter?
- Vad skulle du vilja lära dig?
- Vad gör dig glad?

Uppmuntra till att söka på egen hand

Engagemangsguidning handlar även om att visa på vägar till engagemang så tänk på att du som engagemangsguide inte kan göra hela jobbet. Inspirera den du möter att själv ta en aktiv roll.

Tipsa gärna om:

- Hemsidor att söka volontäruppdrag på: volontarbyran.org och frivillig.se.
- Kommunens föreningsregister över registrerade föreningar, kan finnas under flera förvaltningar.
- Anslagstavlor på bibliotek och mataffärer där föreningar annonserar om sina evenemang.
- Frivilligcentras guidebok över föreningar i Malmö, finns på hemsidan.
- Att prata med vänner och bekanta om de har något intressant fritidsintresse och be att få följa med.
- Titta i tidningars kalendarier efter föreningsevenemang.
- Gå på större organisationers öppna infoträffar där de berättar om sin verksamhet.

5. TIPS PÅ FÖRENINGAR, UPPDRAG OCH AKTIVITETER

Utifrån vad personer har för intressen så letar du som engagemangsguide efter föreningar och aktiviteter som passar. För att hitta tips kan man ha sin dator med för att på plats ge tips. Finns det ingen tid eller du behöver mer tid att leta efter tips så bestäm att och när du återkommer mer tips.

Återkoppla snabbt med dina tips

Var beredd på att människor du möter vill komma igång med en gång. Om du inte kan ge tips på plats på lämpliga uppdrag/engagemang återkoppla snabbt med dina tips.

Tips som är aktuella

Vissa föreningars verksamhet är säsongsbunden, tipsa gärna om det passar men se ändå till att alltid även tipsa om något som händer snart. Det kan vara en infoträff, eller att personen är välkommen till en prova-på-aktivitet.

Hur många tips är lagom

Frivilligcentra brukar tipsa om tre relevanta föreningar eller uppdrag. För många kan bli för mycket att ta in.

Vad är relevant för att kunna komma igång

Frivilligcentra mejlar ofta ut tips till personer. Det är individuellt hur mycket information som är bra att ge. Till de som blir matchade räcker det ibland med att endast maila en länk till en förening. I mail till de som blivit guidade kan det vara bra att skriva mer utförligt såsom föreningens namn, kort om vad föreningen gör, eventuellt tips på ideellt uppdrag och en liten beskrivning. Det är viktigt att få med kontaktuppgifter, webbadress men även gärna en personlig kontaktperson som gör det lätt att ta kontakt. Det kan vara bra att skriva ut när och var aktiviteterna sker. Om det är en aktivitet som kostar pengar så glöm inte att skriva det.

Kontakta föreningar du tipsat om

Skicka ett mejl och berätta att du tipsat en person om deras förening.

Serie: Hanna Stenman

6. FÖLJA UPP

Uppföljning

Följ upp de du mött för att se om personen engagerat sig. Det kan ske genom mail eller telefon. Ett mail med ett par frågor räcker; om hur det har gått, om personen kommit igång och hur personen blivit mottagen av föreningar. Det kan även vara bra att höra om personen vill ha mer tips eller stöttning.

Låt det ta tid

Det kan ta tid innan en person hittar fram till vad den vill engagera sig i, och ibland så är det inte det viktiga att hitta ”den perfekta aktiviteten” som matchar ett intresse utan att få förklarar vilka möjligheter som finns. Att hitta vad man vill eller våga testa något nytt är en process och för personer som är nya för föreningslivet så kan uppföljningen vara ett stöd i att våga ta kontakt med en förening eller få ventilera utmaningar som kommit upp. Berätta att personen gärna får kontakta dig igen. Att fortsätta ha mejlkontakt kan vara en del i processen innan en person väljer att gå vidare med tips.

Barometern

Engagemangsguidning

SKAPA: 10/10

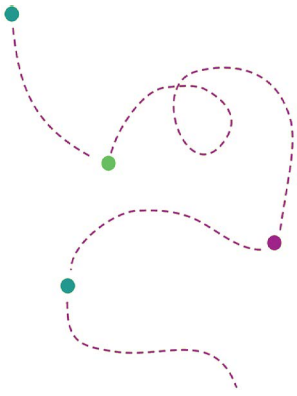
Att engagemangsguida en individ utifrån intressen och drivkrafter är med och skapar engagemang. Det finns chans för individen att ställa frågor och boka in fler möten och att få tips som passar just den personen.

STÄRKA: 2/10

Engagemangsguidningens fokus är att guida personer som inte är engagerade och inte på att stärka föreningar. På ett sätt kan metoden vara något stärkande för föreningar då man vid kontakt frågar om deras verksamhet och de kan bli uppmärksamma på hur de tar emot nya medlemmar.

UPPMÄRKSAMMA: 2/10

Individer som har blivit engagerade efter engagemangsguidning kan genom att berätta sin historia inspirera många andra människor och vara med och uppmärksamma engagemang.

Föredrag och Workshop

***E**n aktiv fritid är ett bra sätt att träffa nya vänner, stärka sitt självförtroende och få en positiv framtidstro. Dessutom ger det praktiska erfarenheter av inflytande och kunskap om demokratiska processer. Men att ta steget att engagera sig är ofta stort och det kan vara svårt att veta vad som finns att göra i sitt närområde eller i sin stad. En eller flera workshops eller föredrag för att berätta om föreningslivet och inspirera till engagemang kan vara ett sätt att visa på möjligheter till detta.*

Frivilligcentra Malmö har under tre år hållit i workshops och hållit föredrag för olika grupper. Målet har varit att berätta om vad föreningslivet är, inspirera och visa på vägar in. Alla som sen har velat har kunnat fylla i en intresseanmälan där man utifrån sina intressen blir tipsad om föreningar och aktiviteter. Fokus har varit på att göra föredrag och workshops för arbetsökande ungdomar och även nyanlända ungdomar som läser på gymnasiet, men metoden kan användas som grund även i mötet med andra grupper.

FRIVILLIGCENTRAS MÅLGRUPPER

Språkintruktionsklasser

Vi utgår alltid från elevernas språkkunskaper och många lärare sparar vår lista med föreningsord. Eleverna brukar fråga var de kan hitta gratis prova på- aktiviteter och kan få tips om stipendium för olika egenorganiserade aktiviteter.

Vägledningscentrum

Många som arbetar med unga arbetsökande ser föreningslivet som en värdefull samarbetspartner. De vill ofta att vi lyfter hur engagemang kan skapa meningsfullhet, utöka det personliga nätverket samt ge viktiga meriter och referenser.

Malmö högskola

Studenthälsan på Malmö högskola möter många svenska och internationella studenter som känner sig ensamma, vilket påverkar deras studier och hälsa negativt. Nyinflyttade studenter uppskattar att få information om att man kan engagera sig ideellt i föreningslivet, hur man gör och vad det kan ge. De vill gärna få konkreta tips på olika mötesplatser, organisationer att vara aktiva i och ideella uppdrag.

MODELLEN

Ett föredrag eller en workshop är ett bra sätt för en grupp att lära sig mer om föreningslivet, sina intressen och drivkrafter. Genom matchning till aktiviteter och föreningar kan man få tips på var man kan få utlopp för sitt engagemang och bli mer aktiv. Att hitta vad man vill göra och att börja engagera sig kan vara en lång process och uppföljande besök för att höra hur det har gått är viktigt för att stödja den processen.

Vår modell bygger på tre steg och man kan använda sig av bara ett, två eller alla tre stegen. Det första tillfället är inriktat på information, medan steg två är att matcha vidare till engagemang och steg tre är uppföljning.

SYFTE MED ATT HÅLLA FÖREDRAG OCH WORKSHOP

Syftet är att visa vad det kan ge att vara ideellt engagerad inom föreningslivet, både som människa och hur man bidrar till samhället omkring sig. Syftet är även att berätta om konkreta tips vad det finns att göra som ideellt aktiv. Syftet är även att visa på möjligheter till en aktiv fritid med aktiviteter inom motion, kultur, friluftsliv, idrott och sociala organisationer.

HUR GÅR DU TILLVÄGA

1. Innan workshopen/föredraget

Bestäm målgrupp

- Bestäm målgrupp och gör en plan för vilka steg i metoden du vill göra.
- Vad är intressant och i fokus för målgruppen. Är målgruppen ungdomar som har hoppat av skolan och som inte har jobbat innan? Ensamkommande ungdomar som inte har erfarenhet av svenskt föreningsliv och håller på att lära sig svenska? Vuxna arbetslösa som söker jobb och praktik och vill stärka sitt CV? Utforma materialet så att det passar målgruppen som besöks.

Ta kontakt

- Kontakta skolor, vägledningscentrum eller fritidsgårdar för att erbjuda dem att boka workshopen. Hitta nyckelpersoner som kan öppna dörrar.

Prata om syftet med workshopen eller föredraget med personen som beställt

- Vid bokad workshop/föredrag skicka ett mail till kontaktpersonen och förklara kort förloppet för workshopen och att de kan kontakta dig för mer information. Tydliggör också om det behövs en dator, projektor, white board eller liknande.
- Stäm av förväntningar på innehåll.
- Ta reda på mer vilken grupp eller klass du ska möta. Vilka förkunskaper har de om föreningslivet? Om de är nyanlända till Sverige, vilket språk/ordval passar? Är de en aktiv eller passiv grupp?
- Berätta att läraren eller fritidspedagogen gärna får förbereda gruppen, ju mer engagerade de är desto bättre.

Förbered material

- Förbered dig så att du känner dig trygg och se till att du har allt material du behöver.
- Funderar på vilka frågor du vill lyfta i din presentation.

2. Innehåll i steg 1 - Workshop/föredrag

Det här steget går ut på att berätta om föreningslivet, hur det fungerar och vad det finns att göra. Dela gärna med dig av din föreningserfarenhet och vad det har gett dig att vara engagerad. Att informera och inspirera kan vara det enda steg du gör ur modellen. Om så har fler inbokade besök så berätta i slutet om att du nästa gång kommer hjälpa till att matcha och vad det innebär. Detta första besök kan vara 45-60 min.

Om du gör steg 2 i modellen boka in nästa möte inom en-två veckor så att informationen inte glöms bort.

Beroende på målgrupp och tid så anpassa materialet, punkter att ha med kan vara:

Berätta om föreningslivet

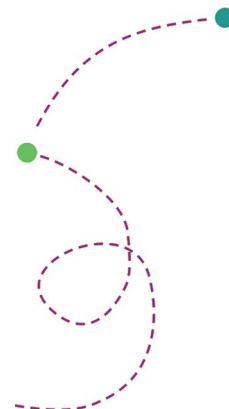
- Vad är en förening?
- Vilka olika typer av föreningar finns det?
- Vad kan du göra i en förening?
- Vad betyder det att vara ideellt engagerad?
- Varför kostar det pengar att vara med i en förening?
- Vad betyder det att vara medlem?

Prata om drivkrafter och behov

- Vad kan det ge att vara med i en förening?
- Hur hittar du vad du vill göra?

Hör vad de redan gör på fritiden

- Gör en runda där alla får presentera sig och berätta om de är eller har varit med i en förening.
- Utgå från vad som kommit fram i rundan och berätta vad som finns att engagera sig i, tex idrott, natur, kultur.
- Använd post-it och be folk skriva ned tre saker de gillar att göra på fritiden. Sätt upp på tavlan och ha en genomgång. Här kan du koppla ihop det med materialet om drivkrafter.

Övningar att använda under workshop

QUIZ

Föreningsengagemanget är stort i Sverige och att ha ett quiz kan vara ett sätt att förmedla det. Tips på frågor att ställa är:

- Hur många av den svenska befolkningen är ideellt engagerade?
- Hur många timmar lägger en person boende i Sverige i genomsnitt på ideellt engagemang varje månad?
- Vilka är de främsta orsakerna till att människor engagerar sig ideellt?

Fakta kan man hämta från Högskolan Ersta Sköndals rapport *"Svenskars engagemang är större än någonsin, Insatser i och utanför föreningslivet"* av Lars Svedberg, Johan von Essen och Magnus Jegermalm.

BIKUPA

Låt personerna sitta två och två och diskutera ett par minuter.

Frågor att använda kan vara:

- Vilka hinder finns det för att gå med i en förening?
- Vad tror ni är de främsta anledningarna till att man engagerar sig i en förening?
- Vad är en förening?
- Vad är engagemang?

TERMOMETERN

Att använda denna övning är bra för att få in energi i gruppen, låta folk röra sig och prata med varandra. Bestäm var en linje går i rummet där ni är. Använd dig av olika påståenden och låt den linjen vara en skala. Där ena sidan är att påståendet inte överensstämmer alls och motsatt sida är att man tycker det överensstämmer till fullo. Be deltagarna placera sig på linjen beroende på om de håller med om påståendet eller inte.

Om fokus är aktiv fritid kan dessa påstående användas:

- Jag vill träffa nya människor.
- Jag vill hitta på mer saker att göra på fritiden.
- Jag har erfarenhet av att vara med i en förening.
- Jag har flera intressen men vet inte var jag kan göra dem.

Om fokus är ideellt engagemang kan dessa påstående användas:

- Jag vill engagera mig frivilligt.
- Jag har erfarenhet av ideellt engagemang.
- Jag har utrymme i mitt liv för ideellt engagemang.
- Jag tror att ideellt engagemang kan ge energi.
- Om jag vill engagera mig så vet jag hur jag ska gå tillväga.

Visa film

För att ge exempel på vad som finns att göra och inspirera så är ett tips att visa film. Man kan även spela in några klipp med personer som är engagerade, där personerna berättar om varför man är engagerad och vad man gör. Varje klipp behöver inte vara längre än någon minut.

Tips på föreningar?

- Lämna ut intresseanmälningar att fylla i för dem som vill ha förslag på föreningar och aktiviteter.
- Berätta att de kan skriva upp vad de är intresserade av att göra på fritiden så kommer de få tips.
- Tydliggör när och hur du kommer att återkoppla på intresseanmälningarna.

Avslut

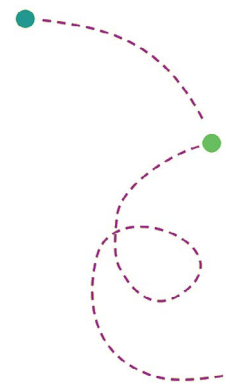
- Tacka för att du fick komma!
- Stanna kvar en stund efteråt så att de som inte vågar fråga i grupp kan komma fram och prata.

Tänk på

- Anpassa nivån och upplägg efter gruppen du möter. Det kan vara att hålla det på rätt nivå av svenska eller inriktning på workshopen/föredraget.
- Skapa diskussioner genom att ställa öppna frågor, men håll också fokus så att du hinner med allt du planerat.
- I vissa grupper tar en person över och pratar mycket, förbered hur du ska tackla det.

Återkoppla till kontaktpersonen

- Skicka mail till kontaktpersonen och tacka för besöket, hör om det uppkom frågor.

3. Innehåll i steg 2 - Återbesök

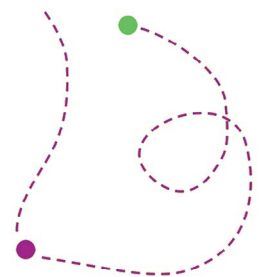
Inför återbesöket så gör du matchningarna utifrån intresseanmälningarna. Läs gärna mer om hur man kan göra i metoden *Engagemangsguidning*.

Vid besöket delar du ut tips på föreningar och aktiviteter som matchar intresseanmälningarna till de som lämnat in. Detta steg handlar om att mer konkret visa vad som finns att göra. Utifrån målgruppen så förbered även mer generella tips på mötesplatser och intressanta föreningar. Prata med gruppen om hur man gör för att ta kontakt med en förening och vilka utmaningar som finns. Detta besök kan vara 45-60 min.

Har man inte ett andra besök inbokat så kan du ändå göra matchningar och maila/skicka brev till varje person eller till kontaktpersonen. Tänk på att då göra matchningarna snabbt.

- Var tydlig i matchningarna och ge konkret information om var föreningen finns, vad du gör där, när de träffas, kontaktinformation osv. Ge gärna flera alternativ på föreningar.
- Ring föreningarna du matchar till för att säkerställa att de har möjlighet till att ta emot fler och ger ett bra bemötande.
- Vid ditt återbesök så dela ut matchningar och låt alla få läsa igenom sina papper.
- Förklara informationen i matchingen och var öppen för frågor.
- Du kan även förbereda en Powerpoint med flera generella tips på föreningar eller mötesplats utifrån målgruppen. Prata om det med gruppen och hör efter vad de är nyfikna på.
- Visa på hur det går att få stöd om ekonomin är ett hinder.
- Peppa och inspirera till att ta kontakt med föreningarna.
- Om du har ett till besök inbokat så berätta att du kommer komma igen och vad det besöket kommer innebära.

Om ett tredje besök är inplanerat så låt det gå flera veckor, fyra till åtta veckor, innan ditt tredje besök så att gruppen har hunnit ta kontakt med föreningar.

4. Innehåll steg 3 - Uppföljning

Steg tre är ett uppföljningstillfälle för att se hur det gått för gruppen att gå vidare med tipsen. Det är ett sätt att stämma av om det behövs mer information för att engagera sig, diskutera utmaningar som uppkommit, om det behövs mer stöd för att ta kontakt med föreningar och börja med aktiviteter. Detta besök kan vara 30-40 min.

- Fråga hur det gått, om de har tagit kontakt eller provat aktiviteter.
- Det går bra att använda någon övning igen som finns under steg ett för att få igång samtal och se vilka tankar som kommer upp.
- Fråga om de har stött på svårigheter/utmaningar.
- Om de har tagit kontakt med föreningar, hur har de blivit bemötta.
- Fånga upp om det är något personer inte förstår.
- Tacka för att du fått komma och ge ut dina kontakuppgifter om någon vill ha mer kontakt.

Barometern

Workshop och föredrag

SKAPA: 8/10

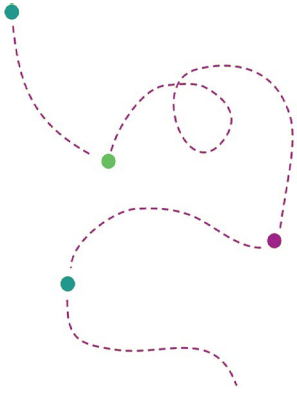
Metoden utgår från att informera om möjligheter till engagemang och inspirera. Ju fler steg som görs i metoden desto lättare är det att hjälpa till att skapa engagemang, då personer får konkreta tips utifrån sina intressen och även att läraren/kontaktpersonen har fått informationen och kan stödja.

STÄRKA: 2/10

I metoden att hålla workshop/föredrag så är inte fokus att stärka föreningslivet. Men om du ringer upp föreningar som du matchar till kan detta stärka föreningar i sin medlemsrekrytering och introduktion av nya.

UPPMÄRKSAMMA: 5/10

Workshop och föredrag är ett sätt uppmärksamma att engagemang finns för flera människor. En tidning som berättar om en eller flera personer som är engagerade, vad de gör och drivs av är väldigt inspirerande och kan peppa många andra att engagera sig och uppmärksammar föreningsliv och visa på möjligheter. En sådan artikel kan även användas vid nya workshop/föredrag.

Studiecirkel med tre träffar

***E**n studiecirkel med tre träffar kan vara till stöd för den som vill upptäcka vad som finns att göra och som vill lära tillsammans med andra. Cirkeln baseras på deltagarnas aktiva deltagande och cirkelledaren har en i huvudsak sammanhållande uppgift utan att vara föreläsare eller den som står för faktaförmedling.*

Exempel på studiecirkel

Frivilligcentra Malmö har ordnat studiecirkeln *Tre steg för en roligare fritid!* på Stadsbiblioteket i Malmö. Cirkeln stod med i bibliotekets program och var gratis med föransökan. Bland de som ville delta fanns människor med olika intressen och behov. En kvinna bodde på seniorboende och ville lära känna personer i olika åldrar, en student från högskolan ville komma i kontakt med föreningar med koppling till djur och natur och en nybliven veckopendlare ville upptäcka vad det finns att göra på vardagskvällar efter jobbet, för att nämna några exempel. Utgångspunkten var att deltagarna kan ha olika mål, men att de får och ger varandra stöd och inspiration på vägen.

SÅ GÅR DU TILLVÄGA

Ta fram ett koncept för cirkeln

Om du vill ta initiativ till en cirkel, kan det vara bra att ta hjälp av andra för att utveckla tankarna kring innehållet. Samlas gärna i en grupp och diskutera frågor som:

- Varför bjuder vi in till denna studiecirkel?
- Vad är syftet och målet med cirkeln?
- Vem vänder sig cirkeln till?
- Vad ska deltagarna få ut av träffarna?

Om du redan vet några som vill vara med, är det jättebra om de deltar aktivt i planeringen eller att du tar in deras perspektiv på något annat sätt. Annars kan du skissa upp en grund, för att sedan bjuda in fler. Tänk då på att sätta ramar för cirkeln och samtidigt skapa rum för flexibilitet, så att innehåll och upplägg kan anpassas efter deltagarnas behov.

Bjud in fler att vara med

Utifrån svaren ovan, är det nu dags att kommunicera kursen.

Exempel: Tre steg för en roligare fritid!

Cirkeln *Tre steg för en roligare fritid!* hölls på Stadsbiblioteket i Malmö. Den skulle vara gratis och öppen för alla. Både upplägget på träffarna och marknadsföringen behövde därför passa många olika människor. Vad det gäller marknadsföringen visste vi att olika ord lockar olika personer. Vissa lyssnar om vi nämner engagemang och frivilliguppdrag, andra tilltalas mer om vi pratar om en rolig fritid eller att ha något att göra, alternativt om vi ger konkreta exempel – dans, läxhjälp, fotboll.

En utmaning vad det gäller kommunikationen är vilka avgränsningar du ska göra. Risken när man vill nå alla, är att inte nå någon. Du måste också kunna leda en grupp med många olika behov när cirkeln väl drar igång. Vi ringde upp de som anmälde sig till cirkeln, för att stämma av förväntningar och berätta mer om upplägget.

Vi utvecklade vår kommunikation kring följande argument:

"Lär känna människor i olika åldrar. Utforska Malmö. Se vad som finns att göra.
- Få en rolig fritid!"

Vi kommunicerade cirkeln tillsammans med möjligheten att få individuell engagemangsguidning på drop-in-tider. På så sätt ville vi visa att det finns olika sätt att hitta sitt engagemang.

Vi spred ordet genom Stadsbibliotekets olika kanaler: deras program, på hemsidan, med affischer på biblioteket, genom utrop i deras högtalarsystem. Vi affischerade också på andra platser i Malmö, gjorde ett Facebook-event och gjorde utskick via epost och nyhetsbrev.

Första träffen

Målen för träffen är att:

- Få alla att känna sig välkomna.
- Introducera varandra och cirkeln.
- Ge ett tydligt uppdrag till nästa gång.

Frågor att reflektera kring tillsammans:

- Vad finns det att göra?
- Vad vill jag göra?
- Vad blir nästa steg?

Det viktigaste under den första kursträffen är att få alla att känna sig välkomna och bekväma i sammanhanget. Om möjligt, var gärna två kursledare. Då kan den ena fokusera på att leda cirkeln, medan den andra finns med som underlättare och fångar upp deltagarnas behov. När alla samlas första gången, men ännu inte känner varandra, kan underlättaren till exempel se till att deltagarna hittar ingångar till att prata lite smått med varandra, börjar ta fika eller liknande, i väntan på att alla ska samlas.

Kom ihåg att det är många frågor som ska besvaras: Vad handlar cirkeln om? Vilka är ni som kursledare? Vilka är deltagarna och vad är det som har lockat dem till cirkeln? Ge inte alla svar på en gång, utan börja långsamt. Det tar ofta ett tag innan den första nervositeten släpper och alla tar in vad som sägs på riktigt.

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER

1. Håll en introduktion.
2. Låt alla introducera sig själva och varför de är där.
3. Lämna över en mapp med material, exempelvis tips på föreningar och hur man kan leta vidare på egen hand, och ge ett tydligt uppdrag till nästa gång.

HJÄLPMEDEL

Du kan använda ett talmanus eller en powerpoint-presentation som stöd.

Ta gärna hjälp av coachande frågor för att föra samtalet framåt på ett informellt sätt.

Mappen blir något konkret att hålla i handen, en sammanfattning av vad du har pratat om och gett exempel på.

Andra träffen

Målen för träffen är att:

- Följa upp tankar/reflektioner från första träffen.
- Möta just dessa kursdeltagares behov.
- Ge redskap för att ta sig framåt.

Frågor att reflektera kring tillsammans:

- Vilka tankar tog du med dig från förra träffen?
- Har du hunnit fundera något mer sedan dess?
- Är det något du behöver hjälp/stöd med?

Efter första träffen har du nu mer kunskap om alla deltagare och som cirkelledare blir det därför enklare att anpassa upplägget efter dem. Samtidigt kan deltagarna ha olika intressen och behov, vilket kan göra att det blir en utmaning att skapa ett upplägg som ger något åt alla. Om andra kurstillfället ligger nära det första, måste du även planera andra tillfället i tid, kanske redan innan cirkeln startar. Du får då välja övning i förväg och sedan anpassa den efter gruppen.

Exempel på övningar

För de som behöver hjälp att formulera vad de vill:

GÖR ETT KOLLAGE/VISION BOARD

Vad vill jag göra?" är en stor fråga att svara på. Med hjälp av ett kollage kan det bli enklare att sammanfatta vad som inspirerar om vad man behöver. Då man gör övningen i grupp får man dessutom hjälp av varandras processer och reflektioner. Förbered inför övningen genom att ta med en samling tidningar.

- Börja att samla bilder och ord som tilltalar dig. Tänk inte för mycket, utan gå på känslan.
- Ni kan ha en guidande fråga, exempelvis: "Vad vill jag ha mer av på min fritid?"
- Det går också att jobba med instruktioner i flera steg för att få igång energin: "Hitta en bild som symboliserar en plats som du tycker om", "Välj en färg som du gillar..."
- Reflektera gärna tillsammans: "Varför har jag valt dessa bilder?", "Vad är den röda tråden?"
- Var inte för snabb med att sätta upp en konkret handlingsplan, utan låt övningen vara ett sätt att lära sig om sig själv. Låt kollaget vila och kika tillbaka på det senare.

För de som behöver inspiration, se goda exempel, bygga nätverk:

BJUD IN EN GÄST

Det är spännande att diskutera med någon som redan är engagerad inom ett intressant område. En gäst kan komma och hålla en kort presentation, eller ett mer informellt samtal över en fika. Ett sätt att föra samtalet framåt kan vara att göra en frågehatt, där personen får dra en fråga att berätta mer om, exempelvis: "Hur ser en vanlig kväll ut i stallet där du är engagerad?", "Hur kommer det sig att du har engagerat dig?", "Vem inspirerar dig?". Det brukar uppstå spännande samtal, där kursdeltagarna så klart också får fylla i.

För de som har svårt att ta steget på egen hand:

ÅK PÅ STUDIEBESÖK

Det kan vara kul och lärorikt att besöka en ny plats tillsammans, för att se hur föreningsaktivitas engagemang ser ut i vardagen. Vad händer bakom kulisserna när teaterföreningen ses? Vilka frågor tas upp på Amnestys möte? Ni kan också ansluta till en föreningmässa eller liknande, där flera föreningar är på plats.

Exempel: Visning av dokumentärfilm

I cirkeln *Tre steg till en roligare fritid!* hade vi förmånen att en tidigare deltagare hade gjort en dokumentärfilm om vad en aktiv fritid har betytt för henne. Att visa en film som den kan ge inspiration till fler.

Dokumentär "Om jag ger dig mina ögon?",
av och med Mirjana Krisanovic.

Filmen på Youtube: http://www.youtube.com/watch?v=3G76SwWfd_0

Tredje träffen

Vid tredje träffen har kanske några redan fått den hjälp de behöver, medan andra behöver mer stöd för att komma vidare. Därför är det bra att binda ihop cirkeln, men att samtidigt bjuda in till fortsatt kontakt. Tydliggör att du finns att nå via epost, telefon och om du har tid för individuell guidning i ett personligt möte vid behov. Många vill fortsätta få information om kommande aktiviteter, så se till att spara kontaktuppgifter för utskick och uppföljning.

Målen för träffen är att:

- Lyfta frågor kring ekonomi, gratis aktiviteter och stipendier.
- Diskutera vilka utmaningarna är då man tar kontakt med en förening.
- Runda av cirkeln och bjuda in till fortsatt individuellt stöd.

Frågor att reflektera kring tillsammans:

- Vilka möjligheter finns det om man vill engagera sig men om ekonomin är ett hinder?
- Vad ska man tänka på när man tar kontakt med en förening?
- Vad tar jag med mig från cirkeln och vad blir mitt nästa steg?

FÖRSLAG PÅ AKTIVITETER

1. Diskutera: Vad är det som kostar?
2. Lyft fram gratis aktiviteter.
3. Berätta att man kan få hjälp av socialförvaltningen i vissa stadsdelar och om det finns stipendium.
4. Gör någon interaktiv övning.
5. Prata om vad man ska tänka på när man tar kontakt med en förening.
6. Sammanfatta vad ni tar med er från kursen.
7. Bjud in till fortsatt kontakt och fråga om det är ok att du återkommer framöver för att fråga hur det gått.

HJÄLPMEDEL

Säkert har ni nu hunnit titta runt bland olika föreningar och aktiviteter och har konkreta exempel som ni själva har hittat.

Finns det föreningar som inte kräver medlemsavgift? Gratis aktiviteter? Kan man låna utrustning? Visa exempel.

Se din kommuns hemsida.

Se exempel under träff 2 för inspiration.

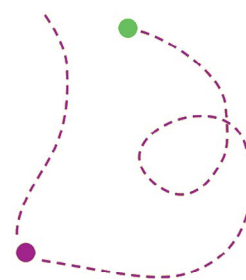
Serien. Se Bilaga 1

Ni kan till exempel göra en runda (låt alla berätta något) eller bikupa (samtal två och två).

Se till att alla har rätt kontaktuppgifter.

Utvärdering och uppföljning

Utvärdera gärna studiecirkeln både när den just avslutats och efter en längre tid, för att följa upp hur det har gått för deltagarna.

Barometern

Studiecirkel med tre träffar

SKAPA: 8/10

En studiecirkel är ett bra sätt att lära sig mer om vad man vill göra och vad det finns att göra samt att synliggöra och komma över eventuella hinder till engagemang. Genom att träffas fler än en gång, blir uppföljningen naturlig. Om gruppen består av personer med olika behov, kan utmaningen vara att skapa en cirkel som passar alla.

STÄRKA: 2/10

I de fall då gäster bjuds in eller ett studiebesök görs kan det bli givande träffar även för föreningsaktiva, men cirkeln riktar sig inte till dem utan till de som vill ta steget att engagera sig.

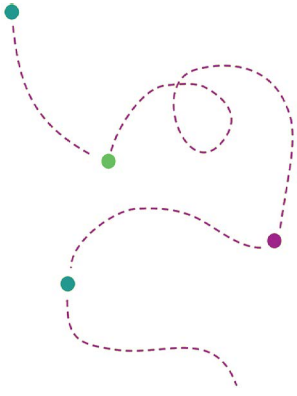
UPPMÄRKSAMMA: 2/10

En cirkel består ofta av en mindre grupp och kräver föränmälan, vilket sällan gör den synlig för en större allmänhet. Men den kan marknadsföras, gärna tillsammans med möjligheten till drop-in-guidningar, och på så sätt lyfta frågan om engagemang och en aktiv fritid.

Utvecklingspotential

Om du arbetar med en grupp där deltagarna har liknande behov och vill träffas fler gånger, kan man göra en länge studiecirkel med studiebesök, prova-på-aktiviteter med mera.

Konceptet kan även delas upp, så att första träffen blir en introduktion om vad som finns att göra. Denna introduktion är då öppen för allmänheten på en publik plats. De uppföljande två träffarna kan sedan erbjudas som individuell engagemangsguidning för den som vill ha mer stöd på vägen. På så sätt kan engagemangsguidningen anpassas mer efter var och ens behov.

Engagemangscafé

***E**tt engagemangscafé bygger på idén att kombinera en föreläsning med konkreta sätt att engagera sig. Först hålls en 45 minuter lång föreläsning, som berör en aktuell fråga eller lyfter ett spännande tema, och sedan hålls 45 minuter fika och mingel med olika föreningar. De som vill fortsätta engagera sig kan på så sätt snabbt få ett nätverk med föreningsrepresentanter som visar på vägar in i föreningslivet och det blir enklare att gå från inspiration till handling.*

Exempel på engagemangscafé

Tema: Odlia tillsammans!

Inspiratör: Lasse Flygare, som har arbetat med projektet Barn i Stan i Malmö, berättade hur oväntade möten kan leda till en gemensam stadsodling.

Fika och mingel med fyra föreningar i Malmö som verkar inom temat: Odlingsnätverket Seved, Föreningen Slottsträdgårdens Vänner, Drömmarnas hus (med odling i trädgård och orangerie) samt Grön-sakslandet Malmö.

Tidsplan: Då engagemangscaféet hölls på Stadsbiblioteket i Malmö bestämdes temat och föreläsaren terminen innan, för att hinna med deadline för deras program. Föreningarna bjöds in några månader innan caféet, så att det fanns tid att marknadsföra arrangemanget även med deras namn.

SÅ GÅR DU TILLVÄGA

1. Kom på ett tema

Formen för ett engagemangscafé är densamma varje gång, men temat kan varieras så länge det på något sätt väcker engagemang. Ett bra sätt att komma på ett tema, är att samlas i en grupp och brainstorma idéer tillsammans.

Tips på frågor som kan sätta igång tänket:

- Vilka ämnen har personer vi träffat visat intresse för?
- Vilka ämnen väcker debatt och känslor?
- Vilka drivkrafter till att engagera sig finns?
- Vilka frågor eller nyheter tror vi är aktuella vid tidpunkten för engagemangscaféet?
- Kan tiden på året passa för ett visst tema, till exempel hur man kan engagera sig under julen?
- Finns det någon särskild förening som är duktig på att väcka engagemang? I så fall, vilka frågor jobbar de med?
- Finns det någon person som har en intressant berättelse och som är inspirerande eller utmanande genom sitt sätt att berätta?

2. Hitta en lokal

Vart vill du hålla engagemangscaféet? Du kan till exempel ta kontakt med någon som är ansvarig för utåtriktade aktiviteter på ditt lokala biblioteket eller på någon annan mötesplats. När du presenterar din idé om ett engagemangscafé kan du ge ett eller flera förslag på teman, eller så känner du först av intresset kring själva formen och bollar sedan teman tillsammans. Vissa mötesplatser har själva ett tema som de jobbar kring exempelvis terminsvis och då kan det vara bra att knyta an till det.

Bra att ta reda på:

- Kan ni använda lokalerna gratis?
- Kommer personalen kunna hjälpa till med praktiska saker eller måste ni själva ha koll på utrustning, larm mm?
- Finns det möjligheter till ekonomiskt stöd i form av föreläsararvode, hjälp med fika och material eller annat?
- Vilka marknadsföringskanaler har mötesplatsen? Kan de ta en aktiv roll i marknadsföringen av caféet?

3. Boka en föreläsare

Engagemangscaféet börjar med en 45 minuters lång föreläsning. Att hitta rätt föreläsare kan vara en förutsättning både för att locka dit besökare och för att skapa ett givande engagemangscafé.

Att tänka på när du bokar:

- Tydliggör vad ett engagemangscafé är.
- Berätta om temat och varför du kom att tänka på just denna person.
- Var tydlig med tidsramen, 45 minuter, och vad du vill att personen ska bidra med genom sin föreläsning.
- Gör upp om eventuellt arvode eller säg att det är ett ideellt uppdrag.
- Gå igenom det praktiska: Hur kommer rummet vara möblerat? Behövs mikrofon? Kommer föreläsaren använda ljud/film/tavla att skriva på/annat?

4. Bjud in föreningar att vara med

När tid, plats och föreläsare är klar kan du börja bjuda in föreningar med kopplingar till temat. Du kan antingen välja att ha direktkontakt med de föreningar som du gärna vill ha med, eller sprida ordet mer brett och på så sätt öppna upp för fler föreningar och grupper att anmäla sig. Förklara i inbjudan vad syftet med engagemangscaféet är och vad det innebär att delta som förening under fikaminglet. Nämn gärna hur långt innan caféet du vill att föreningarna ska vara på plats och vilket material du vill att de tar med sig, till exempel en broschyr/visitkort och en t-shirt/namnskylt där det står vilken förening de kommer ifrån. Om du har som mål att ta emot många anmälningar av olika föreningar, kan det vara till hjälp att göra ett enkelt anmälningsskema på nätet så att du vet att du får de uppgifter som du behöver, exempelvis:

- Föreningens namn
- Kontaktperson
- Tel
- E-post
- Hemsida
- Beskriv kort din förening.
- Hur kan man engagera sig i din förening?
- Vilket informationsmaterial vill ni ta med?

Anmälningsskemat kan till exempel göras i Google doc. Sök på "Google doc enkät" på Youtube för att hitta introduktionsfilmer på hur du kommer igång.

När du bjuder in föreningar är det bra att tänka på att det ska vara en balans mellan antalet föreningar och besökare, annars kan besökare få känslan att arrangemanget bara är för föreningsaktiva.

5. Marknadsför engagemangscaféet

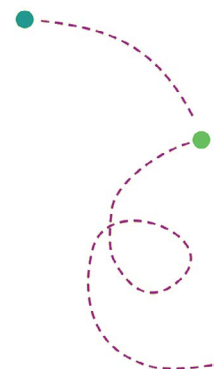
Ju fler som hjälps åt med marknadsföringen, desto enklare är det. Ta hjälp av kommunikationskanalerna på den mötesplats där ni arrangerar och be medverkande föreningar sprida i sina kanaler. En affisch, ett Facebook-event och mer info på en hemsida kan vara en bra grund för att möjliggöra för fler att hjälpa till. Tipsa gärna tidningen och skriv in i kalendrier.

6. Genomför caféet

Så är det äntligen dags för själva arrangemanget! Här är en checklista för att komma ihåg allt som ska göras:

Före

- Om engagemangscaféet hålls på kvällen kan det vara bra att redan på morgonen sätta upp en lapp på mötesplatsen som påminner om att caféet hålls just denna kväll.
- Förbered fika.
- Gör i ordning lokalen. Det är bra att ha en möblering som passar för att lyssna på föreläsningen och en yta med fika och informationsbord som passar för det mer informella minglet.
- Visualisera vad som händer genom affischer, välkomstskyltar - "Alla får komma!" - och liknande.
- Välkomna alla föreningar, förslagsvis en halvtimme innan, så att de kan göra i ordning sitt material vid informationsbordet. Ha namnlappar till hands, så alla kan synliggöra vilken förening de representerar.
- Stäm av med föreläsaren, så att all teknik och annat är ok.
- Om det är en stor lokal med högtalarsystem – ropa upp cirka 10 minuter innan att engagemangscaféet startar inom kort.
- Bemöt nyfikna och bjud in alla att vara med! Skapa en miljö som uppmuntrar fler att ansluta spontant.

Under

- Välkomna till caféet innan föreläsaren börjar. Förklara vad ett engagemangscafé är och hur upplägget ser ut.
- Ta ordet igen efter föreläsaren. Tacka för inspirationen och förklara att det nu blir fika och mingel. Presentera kort de föreningar som är på plats för att underlätta möten mellan alla som är där.
- Innan föreläsningen övergår i mingel är det bra att förklara hur länge alla föreningar stannar och att det är ok som besökare att gå tidigare om man har fikad och pratat klart.
- Var en underlättare i minglet genom att guida besökare till passande föreningar på plats.
- Kom ihåg att ta kort, räkna statistik och småprata med besökarna vad de tycker om arrangemanget för att få material för dokumentation.

7. Utvärdera hur det gick

Hur gick arrangemanget? Avsätt tid för reflektion för att ta med lärdomar. Skicka gärna ut en utvärdering till medverkande föreningar, prata med kontaktpersonen för mötesplatsen för att höra deras perspektiv och reflektera gemensamt i arrangörsgruppen. Vad var bra, vad kan bli bättre, vad är nästa steg?

Barometern

Engagemangscafé

SKAPA: 8/10

Ett engagemangscafé är ett bra sätt att skapa engagemang kring ett specifikt tema. Genom att koppla ihop en föreläsning med konkreta exempel på hur man kan engagera sig, är det enklare att gå från inspiration till handling.

STÄRKA: 5/10

Ett engagemangscafé vänder sig främst till den som just vill börja engagera sig i en viss fråga, men föreläsningen och mötet mellan olika föreningar som brinner för samma fråga kan även fungera stärkande på de som redan är engagerade.

UPPMÄRKSAMMA: 9/10

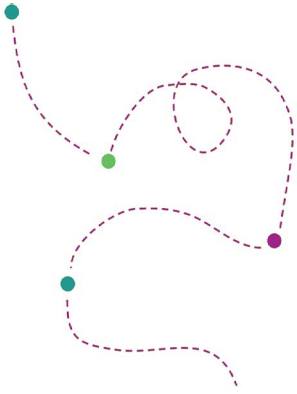
Ett engagemangscafé som berör ett aktuellt tema och som introduceras av en föreläsare som är duktig på att kommunicera, kan få genomslag i media. Ett tydligt ämne möjliggör spridning i kanaler med koppling till just det intresset.

Efteråt

- Tacka föreningsrepresentanter och besökare för att de kom. Håll koll på eventuella visitkort och informationsmaterial för fortsatt kontakt.

Utvecklingspotential

Styrkan med ett engagemangscafé är att visa på konkreta sätt att engagera sig i ett sammanhang där människors drivkrafter att engagera sig väcks. Du kan med andra ord även bjuda in föreningar till efterföljande mingel efter en teaterföreställning, filmvisning, debatt eller annat.

Föreningsmäss

***E**n föreningsmäss* är ett bra sätt att skapa möten mellan föreningar och de som vill engagera sig. Varje förening får informationsbord för att visa upp sin verksamhet. Presentationer/workshops, uppvisningar och interaktiva prova-på-aktiviteter är andra inslag som kan skapa uppmärksamhet och bjuda in till möten. Genom att bjuda in många olika föreningar ökar chanserna att det finns något för alla.

Exempel på föreningsmässan

Föreningsmässan *Open Your Eyes to Malmö*, som anordnas i början av varje termin på Malmö högskola vänder sig till både svenska och internationella studenter och andra nyfikna malmöbor. Den har utvecklats i ett samarbete mellan Frivilligcentra Malmö, Studentkåren, Studenthälsan och Malmö stad, med inledande projektstöd av Ungdomsstyrelsen och sedan av Studentstad Malmö. 40-45 föreningar finns på plats och föreningsmässan besöks av runt 1000 personer.

Tidsplan

Juni: Reservera datum och boka lokal. Skicka ut första inbjudan till föreningar.

1 augusti: Andra utskick, efter semester, med inbjudan till föreningar. Kommunicera arrangemanget internt på högskolan.

19 augusti: Sista anmälningsdag för föreningar.

26 augusti: Anmälningsbekräftelse med praktisk info till alla föreningar, affisch till tryckeriet, bokning av bord och mat.

27 augusti: Presentation för att bjuda in internationella studenter.

2 september: Start affischering.

11 September: Marknadsföring under välkomstdag till svenska och internationella studenter.

19 september: Genomföra föreningsmässan. Skicka ut utvärdering via e-post.

10 oktober: Utvärderingsmöte.

Du kan se en film om *Open Your Eyes to Malmö*, som TV Malmö har gjort:

http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=S-hOLMe32ws

SÅ GÅR DU TILLVÄGA

1. Skapa samarbeten och bilda en arbetsgrupp

En förutsättning för att skapa en bra föreningsmessa är att få med olika aktörer som arrangörer, så att ni tillsammans får ett starkt nätverk och olika perspektiv och kunskaper som kan berika varandra. Att ta initiativ att skapa något nytt, är ofta både kul och en utmaning. Tillsammans måste ni definiera syftet med arrangemanget, ta fram ett koncept och kunna kommunicera det så att det skapar lust för fler att vara med. Tänk på att alla parter inte alltid har samma drivkrafter, men att ni troligtvis kan samarbeta ändå. En föreningsmessa kan fylla fler mål samtidigt: marknadsföra enskilda föreningar, skapa delaktighet i staden, förebygga ensamhet och depression, stärka besökarnas engagemang, möjliggöra för särskilda grupper att lära sig mer om föreningslivet, bidra till en mer attraktiv stad att bo i m.m.

Några frågor att diskutera:

- Vilka vänder sig föreningsmässan till?
- Vilka föreningar är välkomna att vara med?
- Vad har vi för tidsplan?
- Vilka är våra olika roller? Vem gör vad?
- Hur vill vi utvärdera arrangemanget?

2. Hitta finansiering

För att möjliggöra en föreningsmessa krävs finansiering av lokaler, bord, marknadsföring (arbete samt tryckkostnader), eventuell lunch/fika och lön för arbetstid. Ett sätt att möjliggöra ett nytt initiativ är att söka projektfinansiering. Börja då gärna i tid med att hitta vägar för en mer långsiktig finansiering, om det är så att ni vill se ett återkommande arrangemang. Utvärdera även arrangemanget, för att få in perspektiv på vilken utvecklingspotential som finns.

3. Bjud in en bredd av föreningar

Vilka sätt vill ni bjuda in föreningar på? Antingen vänder ni er direkt till de föreningar som ni tror är intressanta för de som kommer att besöka föreningsmässan, eller så gör ni en mer öppen inbjudan där föreningar får anmäla sitt intresse att vara med. Fördelarna med att kontakta föreningar direkt är att ni får med namn som ni tror är populära. Ni riskerar samtidigt att missa andra som är bra, men som ni själva inte kommer att tänka på. Det kan också vara så att motivationen att vara med är högre bland de som anmäler sig själva. Om ni har en öppen anmälan är det bra att vara tydlig med när sista anmälningsdatumet är och om det är först-till-kvarn som gäller, eller om ni kommer att göra ett urval bland de som visat intresse att medverka. Sprid inbjudan i era egna nätverk och genom andra kanaler som når föreningslivet. Föreningslivets paraplyorganisationer och fritidsförvaltningar brukar ha regelbundna nyhetsutskick.

4. Marknadsför föreningsmässan

En bra grund för marknadsföringen är att skapa en affisch, ett Facebook-event och en hemsidaadress där den som vill kan läsa mer. Utmaningen är sedan att sprida ordet i många olika kanaler.

Så kommer ni igång:

- Vilka kommunikationskanaler finns på platsen där ni håller föreningsmässan?
- Vilka nätverk har ni i arbetsgruppen?
- Bjud in medverkande föreningar att ta en aktiv roll i marknadsföringen.

Marknadsföringstips från Open Your Eyes to Malmö

BYGG RELATIONER ÖVER TID

En viktig målgrupp för Open Your Eyes to Malmö är internationella studenter. Innan föreningsmässan brukar de ha en välkomstdag, som vi också deltar i. På så sätt hinner de lära känna oss och får koll på att föreningsmässan är på gång. Det blir också ett tillfälle att lyssna in vilka föreningar de efterfrågar.

UPPDATERA PÅ FACEBOOK VILKA FÖRENINGAR SOM ANMÄLER SIG

I takt med att föreningarna anmäler sig, konkretiseras också arrangementet eftersom det blir tydligare vilka som kommer att vara där och bidra till dagen. Genom att uppdatera Facebook-eventet skapas ett nyhetsflöde. Vi visar även föreningarna att vi värdesätter deras medverkan, vilket ofta gör dem mer aktiva att själva sprida ordet.

HITTA RÄTT NYHETSVINKEL OCH JOURNALIST

Att få napp på generella pressmeddelanden om en föreningsmessa brukar vara svårt. Vi funderar därför över vilka nyhetsvinklar vi kan lyfta fram inför varje mässa. Vi brukar också läsa tidningarna för att se vilka journalister som tidigare har skrivit om närliggande frågor, för att kontakta dem direkt.

BJUD IN ANDRA GRUPPER

Open Your Eyes vänder sig främst till studenter på högskolan, eftersom föreningsmässan hålls där, men vi har även bjudit in andra målgrupper såsom klasser från SFI (svenska för invandrare) och SPR (språkintruktionsklasser på gymnasienivå). Eleverna har kunnat ta en aktiv roll genom att träffa föreningarna direkt. Lärarna för klasserna har även sett ett mervärde i att besöka högskolan.

GÖR ER SYNLIGA NÄR FÖRENINGSMÄSSAN GENOMFÖRS

Det händer mycket på Orkanen, högskolebyggnaden där föreningsmässan hålls. Därför kan det vara en utmaning att bjuda in de som passerar till ett spontant besök. Med Scouternas hjälp har vi byggt ett podium vid ingången, som fick många att undra vad som var på gång. Vi brukar också ha personer på plats som delar ut flyers och hjälper till att hänvisa till intressanta föreningar utifrån intresseområde.

5. Skapa förutsättningar för möten

Hur kan du presentera din förening för någon som inte har hört talas om den innan? Vilka konkreta uppdrag finns det för den som vill engagera sig? Olika föreningar har olika förkunskaper i hur de kan bjuda in till sin förening på ett bra sätt, så diskutera gärna dessa frågor innan. Har de någon passande aktivitet att prova på under föreningsmässan, eller kanske ett kommande uppstartsmöte att lyfta fram lite extra i samtalen? Var även tydlig kring det praktiska, till exempel om de behöver meddela i förväg att de behöver el, om de ska ta med egen duk till bordet, om det finns möjlighet att använda internet och så vidare. Se även till att ha guider på plats, som kan hjälpa besökarna att hitta bland föreningarna och ge tips till den som vill leta vidare.

6. Utvärdera och fortsatt utvecklas

Du kan utvärdera en föreningsmessa på olika sätt. Här är några exempel:

- Skicka utvärdering via e-post till medverkande föreningar.
- Prata med besökare och föreningar på plats.
- Ha ett utvärderingsmöte med arrangörgruppen.
- Skriv ner dina egna reflektioner inför, under och efter arrangemanget.

Vad det gäller utvärderingar till medverkande föreningar via e-post går det bra att göra enkla enkäter med google doc eller liknande verktyg. Skriv gärna vid anmälan att det är gratis att medverka på föreningsmässan, men att alla förbinder sig att bidra till utvärderingen. Håll frågorna korta och enkla. Diskutera om utvärderingen är bäst att genomföras anonymt, eller med namn så att ni kan följa upp de svar som startar intressanta reflektioner hos er.

7. Använd erfarenheterna i andra sammanhang

En föreningsmessa kan vara så mycket mer än ett enskilt arrangemang, eftersom informationen som samlas till föreningsmässan kan göras tillgänglig även på andra sätt. Ett exempel kan vara att dela sammanställda förenings-tips i tidningar, eller göra särskilda guideböcker som kort sammanfattar vad medverkande föreningar gör. Detta material kan sedan användas vid andra former av arrangemang och i guidande samtal under terminen.

Exempel

Mingelbingo och förberedande frågor till besökande klasser

Du kan även förbereda grupperna som du vet ska besöka föreningsmässan. Ha en välkomnande introduktion på plats, eller ge läraren material som exempelvis övningen Mingelbingo - en bingobricka där besökarna kan kryssa i föreningar de träffar - eller en A4 med förberedande frågor.

MINGEL-BINGO!

Vilka föreningar hittar du?
Prata med olika föreningsaktiva och sätt föreningsnamn där du tycker att de passar med påståendena. När du får fem namn i rad har du bingo. Namn i alla rutor ger dubbelbingo!

Gillar magdams.	Har mycket kunskap om FN.	Gör lokal-TV.	Har aktiviteter på engelska.	Gör saker som jag tycker verkar roliga.
Tycker det är viktigt med rättvis handel.	Är duktig på att rida.	Kämpar för mänskliga rättigheter.	Spelar fotboll.	Svarar på frågor om missbruk och kriminalitet.
Tycker det är roligt med sport.	Kan ge studietips till personer med dyslexi.	Vill att alla ska ha någonstans att bo.	Har aktiviteter som inte kostar så mycket.	Arbetar för homosexuellas rättigheter.
Ser till att äldre får vänner som håller på.	Har aktiviteter varje vecka.	Vet hur det är att leva med HIV.	Ördnar läshjälpsgrupper.	Tränar capoeira.
Kan mycket om ett särskilt land eller kultur.	Kan räkna upp fler än fem olika kampsporter.	Ger tips till personer som vill engagera sig.	Har mött många nya vänner i sin förening.	Vänder sig särskilt till tjejer/kvinnor.

Frivilligcentra

Barometern

Föreningsmässan

SKAPA: 9/10

En föreningsmässan är ett bra sätt att skapa engagemang, med plats för många föreningar och besökare. De som vill engagera sig kan prata direkt med aktuella föreningar och det finns något för de flesta. Genom att även ta fram guideböcker eller annat informationsmaterial, lever arrangemanget kvar under en längre tid än bara den aktuella dagen.

STÄRKA: 5/10

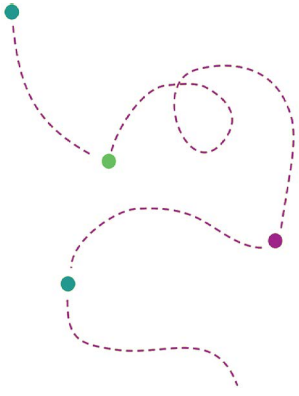
En föreningsmässan bjuder in fler att engagera sig och stärker på så sätt föreningslivet och föreningarna kan mötas, få nya kontakter och lära av varandra. Men fokus är främst på nya engagerade och inte på att stärka de som redan är engagerade.

UPPMÄRKSAMMA: 9/10

En föreningsmässan uppmärksammar enskilda föreningar såväl som föreningslivet i stort. En bra nyhetsvinkel kan ge publicitet. Om föreningsmässan hålls på en plats där föreningslivet inte är närvarande i så stort utsträckning, kan den sätta föreningslivets frågor på agendan.

Utvecklingspotential

En föreningsmässan går att göra både i litet och stort format och anpassa efter plats och målgrupp. Att samordna en föreningsmässan kan ta mycket tid. Därför är det bra att tydliggöra om arbetet ska ligga på en eller flera personer och om det ska göras på arbetstid eller ideell basis.

Frivilligfrukost

- en metod för att stärka föreningar

I mötet med andra människor och verksamheter föds nya idéer och nya samarbeten. En frivilligfrukost är ett sätt att knyta samman människor och verksamheter.

En frivilligfrukost är en lärande frukostträff där det bjuds på frukost med syfte att ge inspiration, kunskap, skapa nätverkande och stärka föreningar i deras arbete. Målgruppen kan vara både ideellt aktiva och anställda inom föreningslivet men även andra intresserade.

SÅ GÅR DU TILLVÄGA

1. Upplägg

Upplägget för en frukostträff kan variera. Frivilligcentras frukostar har startat med frukostbuffé från 7:30 och programmet har startat klockan ca kl 8:00 och avslutat kl 9:30. Programmet har varit ett inspirationspass på olika teman. Upplägget har varierat beroende på tema, med allt ifrån en inbjuden föreläsare till en workshop där deltagarna delar kunskap med varandra. Målsättningen med upplägget är att det ska vara interaktivt, ge inspiration och/eller kunskap, att alla ska få möjlighet att dela med sig av egna erfarenheter och deltagarna får något konkret med sig, exempelvis en metod eller föreläsarens power-point presentation.

Frivilligfrukosten har varit gratis. Det finns givetvis för och nackdelar med detta. En nackdel är att många har anmält sig men inte alltid avbokat sin plats. Det är enkelt att anmäla sig till gratisarrangemang. Fördelar har varit att alla kan komma samt att vi inte har behövt lägga administrationstid på att göra fakturor eller kvitton.

Frivilligcentra har arrangerat sina frukostar tillsammans med Sensus studieförbund. Ett studieförbund är ofta en bra partner i arrangemang, dt är också ett sätt att dela på kostnader, lokal och uppgifter. Då studieförbunden ofta har olika typer av arrangemang har de också rutiner, administrativa verktyg och system för att göra events. Tänk gärna redan nu igenom om du vill samverka med fler i genomförande och i så fall vilka aktörer som kan vara relevant att kontakta. Ett tips kan vara att kontakta hotell på orten för att se om de vill samverka som arrangörer med att bjuda på frukost och mötesrum.

Exempel på Frivilligfrukost teman som Frivilligcentra har haft:

- Sociala medier – något för oss? – En genomgång hur sociala medier fungerar och vad som bör tänkas på i användandet utav dem. Fokus var på Facebook som arena för rekrytering av nya aktiva och medlemmar.
- Engagera mera! – En genomgång av boken Medlemsmodellen. Hur föreningar kan attrahera och behålla nya aktiva och medlemmar.
- Det inkluderande mötet – Frågan som ställdes var: Hur tar vi emot nya aktiva i vår förening så att de känner sig välkomna. 3 föreningar berättade hur de gör.
- Hur lyfter vi frivilligas kompetens? – ELD presenterades som metod för att lyfta och beskriva vad föreningsaktiva har lärt sig i sitt engagemang. Du kan läsa mer om ELD på www.eldkompetens.se.
- Språkbarriärer och mångfald bland volontärer – En workshop kring hur föreningar kan arbeta för att inkludera fler, övervinna språkbarriärer, stödja mångfald och uppmuntra internationellt deltagande.

2. Syfte, mål och målgrupp

Det första steget att ta om du vill arrangera en Frivilligfrukost är att tänka kring syfte, mål och målgrupp.

Frågor att diskutera utifrån:

- Ska det vara en frukost eller flera tillfällen under en termin/år?
- Vilket är de primära syftena med frukosträffen/arna?
- Vilka vill ni vända er till och vilket mål vill ni uppnå?
- Vilka ramar ska frukosten ha – tid, upplägg. Tänk på att ramar är både inkluderande och exkluderande. Utgå ifrån din kunskap om målgruppens möjligheter.

3. Vilka behov finns?

När syfte, mål och målgrupp är nedskrivet kan det vara en god idé att titta på vilka behov som finns på orten som en Frivilligfrukost kan möta. Kontakta det lokala föreningslivet och ta reda på deras behov för att ta fram relevanta teman. Prata gärna också med andra personer som har inblick i föreningslivet eller arbetar med engagemansfrågor. Det kan också vara bra att knyta an frukostens tema till aktuella frågor. När du har kommit fram till ett tema är det dags att titta på upplägg, bjuda in eventuella föreläsare samt bestämma dag och tid. Tänk på att många ställer upp gratis om de tycker att det är för en bra sak.

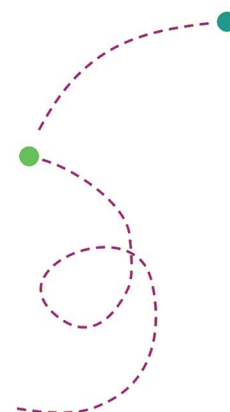
För fler tips se avsnittet om Engagemanscafé.

4. Marknadsföring

Sedan är det dags för sprida och bjuda in till Frivilligfrukosten. Först behöver du fundera hur anmälningar ska hanteras. Ett tips kan vara att göra det i ett webbaserat system. Frivilligcentra har använt sig av google doc och då har alla anmälningar skett elektroniskt. Detta kan dock vara exkluderande för dem som inte använder elektronik eller har internet.

Gör en snygg inbjudan och sprid via olika nätverk och direkt till föreningar. Du kan också sätta upp inbjudan som en affisch på olika publika platser exempelvis bibliotek. Många tidningar har gratiskalendarier både på webben och i tryck. Använd också olika lokala nyhetsbrev inom föreningslivet eller kommunen för att sprida informationen. Att göra ett event på facebook kan vara ett annat sätt att nå ut. Det är viktigt att det också finns en hemsida eller kontaktperson att vända sig till för mer information.

Koppla marknadsföringskanalerna till vilken målgrupp ni vänder er till.

5. Utvärdering

Tänk också på hur du vill samla in deltagarnas åsikter. En utvärdering går bra att göra både i slutet av själva träffen eller som en elektronisk utvärdering i ett uppföljningsmail. En elektronisk utvärdering har fördelen av att du inte behöver administrera svaren men kan också innebära att du får in färre svar än om du gör det direkt vid själva tillfället. Tänk också igenom varför du vill göra en utvärdering och vad du vill ha svar för att samla in. Det finns en rad olika webbverktyg att använda för att göra webbutvärderingar exempelvis i gooogole doc.

Utvärderingen kan till exempel göras i Google doc. Sök på "Google doc enkät" på Youtube för att hitta introduktionsfilmer på hur du kommer igång.

VAD SKA DU TÄNKA PÅ NÄR DU GENOMFÖR FRIVILLIGFRUKOSTEN?

Under

- Lokalens utformning är viktig för att uppmuntra till möten. Möblera rummet så att det inbjuder till nätverkande. Ett sätt att göra det är att deltagarna får sitta i cirkel och på så vis se varandra, istället för en bio sittning. Om möjlighet finns ha också bord där det är möjligt att sitta ner och äta sin frukost.
- Bjud på en fin frukost för att visa uppskattning för dem som kommer. Ett tips kan vara att inte ha färdigbredda mackor för skapa möten vid frukostbuffén. Under frukosttiden mingla gärna runt så att alla känner sig hemma. Det är lätt att prata med redan kända ansikten och också lätt att inte känna sig delaktig om du inte känner någon.
- Ha alltid klara deltagarlistor för att uppmuntra till kontakt mellan deltagarna efter frukosten. Om ni vill spara på papper skicka ut dem med dokumentationen efteråt.
- När själva programpunkten börjar starta med en kort presentationsrunda för att alla ska veta vilka de andra är, samt underlätta nätverkandet. Glöm inte att ha en liten present till en eventuell inspiratör eller föredragshållare.
- Avsluta alltid i tid så att de medverkande hinner vidare till eventuella andra åtagande. Stanna dock kvar en stund så att de som vill kan vara kvar och nätverka.
- Glöm inte heller sätta upp skyltar så att deltagarna hittar till lokalen.

Efter

- Skicka ut ett tackmail med eventuellt material till alla deltagarna. Glöm inte heller att spara kontaktuppgifter för att bjuda in personen även nästa gång.
- Planera också in ett uppföljningsmöte, speciellt om ni är flera aktörer, för att skapa en lärandeprocess. Gå igenom era tankar om hur frivilligfrukosten gick samt gå igenom deltagarnas utvärderingar. Ta med er lärdomarna till nästa arrangemang.

Barometern

Frivilligfrukost

SKAPA: 2/10

En Frivilligfrukost arbetar inte direkt med att skapa vägar till engagemang, även om detta kan vara ett lärande tema. Det kan dock dyka upp personer som är intresserade av att engagera sig.

STÄRKA: 9/10

Frivilligfrukosten syfte är att stärka föreningar i deras arbete på olika sätt.

UPPMÄRKSAMMA: 4/10

Att uppmärksamma engagemang är inte det huvudsakliga syftet med en Frivilligfrukost. Men en Frivilligfrukost kan användas till att uppmärksamma ideellt engagemang, antingen som tema eller att frukosten får genomslag i media.

